

PANÓÍON

2022:2 Årg. 38
tidskrift för fågelintresserade

Medlemsblad för Frövi fågelklubb

Ordf: Anders Forsell
Kägleborg Skogsmossen 434
732 72 Fellingsbro
Tel. 070-720 74 90
skogsmossen@gmail.com

Kassör: Bo Dahlström
Ullersätter 173
718 92 FRÖVI
Tel. 0581-32213
bo.rolf.dahlstrom@gmail.com

Sekreterare: Mattias Rudenvall
Sällinge 449
718 91 FRÖVI
Tel 070-576 04 77
mattias.rudenvall@gmail.com

Övriga: Sven-Olof Eriksson, Majgret
Karl
Suppleant: Kjell Jansson, Lennart
Sandberg

Försäljningsansvarig:
Mattias Rudenvall
Sällinge 449
718 91 FRÖVI
Tel 070-576 04 77
mattias.rudenvall@gmail.se

Medlemskap i FFK erhålls genom
att betala 100:- på pg. 484 16 67-1.
Ungdomar 4-16 år 25:-. Familjemed-
lem 10:-.

Klubblokal: Vid pappersmuseet,
Frövifors

Fågelrapporter skickas till:
Mats Andersson,
Hagabergsliden 4
711 31 LINDESBERG
Tel. 070-658 02 52
liden4@telia.com
eller
Jan-Erik Malmstigen
Skomakargatan 6
718 33 FRÖVI
072-312 23 94
malmstigen@gmail.com

Redaktion och distribution för
Pandion: Lennart Sandberg
Tallbacksgatan 3
718 33 FRÖVI
Tel. 070-603 15 73
sm4bsi@gmail.com

Adressändringar anmäler du till:
Bo Dahlström, adress se ovan.

Bild på omslaget
Nattskärra, foto Stina Andersson
Frövi fågelklubb hemsida:
[http:// birds.nu/ffk.htm](http://birds.nu/ffk.htm)

Heldagsbevakningen i Lindesbergs kommun

1 maj 2022

Jan-Erik Malmstigen

Årets heldagsbevakning, den 43:e sedan starten 1980, skiljer sig från tidigare år. Den ursprungliga idén har varit att bevaka flera utspridda lokaler i kommunen samtidigt med standardiserade metoder och med mig som samordnare och sammanställare av resultatet

Min ambition har samtidigt varit att någon gång få tid att jämföra de genom åren samlade resultaten och publicera dem. Årets förändring gör förhoppningsvis att denna ambition nu blir lättare att genomföra.

Hagaberg är den lokal som varit med från början, 1980. Tre år senare Österhammarssjön som därefter följdes av Sjömosjön m.fl.

Årets förändring innebär att bevakningen den 1 maj även i fortsättningen kan fortsätta som tidigare men med skillnaden att resultat och sammanställning för publiceringen i Pandion nu istället är upp till de observatörer som fortsättningsvis önskar att bevaka "sina" lokaler; Sjömosjön, Morskogasjön etc. Skulle rapport saknas i Pandion finns dom intressantaste fynden under dagen som tidigare upplagda på Artportalen.

1:a maj vid Hagaberg kommer dock att fortsätta som tidigare med mig som koordinator och med en årlig sammanställning av resultatet i Pandion.

För närmare detaljer om dagens fynd i kommunen hänvisas till Artportalen.

HAGABERG (05:00 – 18:00). Jan-Erik Malmstigen, Andreas Sandberg, Thyra Jakobsson, Majgret Karl, Bo & Eva Dahlström, Sven-Olof Eriksson, Lennart Sandberg.

Besökare: Anders Hjerling, Åke Gutafsson, Göran Karlsson.
77 arter: (Tot 145 arter, Mv 63 arter, 43 år).

Vädret: Växlande molnighet. Svag vind under morgonen och med en temperatur från +5 grader på morgonen och + 14 på em.

Totalt registrerades 77 arter vilket är den näst högsta siffran under samtliga år. Endast år 2000 och 2018 sågs fler arter, 78.

En för heldagsobsen ny art noterades kl 05:50 när sju vitkindade gäss sträckte mot NO.

Bland obsarna kan även nämnas: (Inom parantes totala antalet år med fynd samt senast observerade år).

Snatterand 1m reningsdammen (4, 2015), *Småspov* (7, 2009), *Rödbena* 1 ex på sten 12:40 U-viken (2, 1998), *Dubbeltrast* 1 ex födosökande gräsmattan kl 05:00 (6, 1997), *Tofsmes* 1 ex parkeringen (4, 2006), *Hämpling* str. N (5, 2011)
Saknades gjorde bl.a *Kanadagås* (39, 2021) och *Gulsparv* (35, 2021)

Ett stort tack till samtliga som ställt upp under dagen.

NÄSET, ST. LINDESSJÖN (05:00 – 18:00).

Per-Martin Ramberg

Besökare: -

33 arter: (Tot 113 arter, Mv 45 arter, 35 år).

Årets resultat blev 33 arter, samma resultat som 2021. Bland obsarna kan nämnas; 1 par storlom, 1 hanne brun kärrhök, 1 sparvhök, 1 strandskata, ropande skogsduva samt 20-tal rastande taltrastar,

Första fyndet av strandskata gjordes redan startåret 1988. Det dröjde därefter ända fram till 2019 innan den åter noterades i protokollet. Därefter har häckning konstaterats i anslutning till sjön och årets blev den tredje noteringen den 1 maj.

Negativt är att tofsvipa saknas i protokollet. Trenden för denna vidare är för som många andra jordbruks- och våtmarksfåglar vikande så resultatet är kanske inte så förvånande, tyvärr.

Bevakningen vid St Lindessjön Näset har sedan starten 1988 förtjänstfullt skötts av Per-Martin Ramberg, Lindesberg. Endast ett år av totalt 35 saknas hans namn i protokollet, det var 1994.

Redan förra året aviserade Per-Martin att 2022 skulle kunna bli hans sista insats på lokalen. Det kan därför finnas anledning att här kortfattat göra en liten sammanfattning av sjöns utveckling som fågelsjö under dessa år.

Att Näset valdes som en lämplig observationsplats 1988 var naturligt. Vid den tiden fanns här en ofta besökt fågelokal samt inte minst ett fågeltorn som uppförts och förvaltades av Linde Naturskyddsförening.

Näset kallas den lilla ö i Lindessjöns södra del som på den tiden var sammanbunden med stranden av en sankmark. Här häckade sedan lång tid tillbaka en av Mellansveriges största skrattmåskolonier, omkring 1000 par. Denna skrattmåskoloni bidrog starkt till att flera av kommunens ovanligare våtmarksfåglar drogs till lokalen, t.ex skedand, årtä, rörhöna och rödbena.

Med tiden minskades den stora skrattmåskolonin i storlek på grund av områdets accelererande igenväxning. 1995 häckade fortfarande ca 600 par vid Näset, 1997 var den helt borta för att året därpå 1998 och några år framåt ligga runt 100 par. Skrattmåsaarna försvann dock inte helt från sjön. En liten spillra etablerade sig istället i sjöns NV del i höjd med Lindeskolan och senast i år 2022 häckade uppskattningsvis 100 par i sjöns norra del.

Vid en genomgång av dom 35 årens protokoll kan man tydligt se hur många av sjöns våtmarksarter med tiden försvunnit som häckfåglar i sjön. Stora Lindessjön har med tiden utvecklats från en förhållandevis näringsrik sjö med ett rikt fågelliv till att få en alltmer oligotrof karaktär där t.ex storlommen först under 2000-talet på allvar etablerade sig som en årlig häckfågel i sjön.

Observera att resultatet från 1:a maj bevakningen endast baserar sig på dom iakttagelser som observatören får från sin position vid Näset på sjöns södra del. Dom fåglar som i huvudsak uppehåller sig på den norra delen av sjön under passet kommer troligen därför att saknas i protokollet.

Här ett urval exempel som visar vilket år som arten försvunnit som årlig häckfågel i sjön enligt protokollen.

Skäggdopping	2013	Sothöna	2002
Knölsvan	2001	Rödbena	2003
Storskrake	2018	Drillsnäppa	2017
Rörhöna	1995	Sånglärka	2018

Stort tack Per-Martin för din värdefulla insats.

Dygnsinventeringen 27-28/5 2022

Lennart Sandberg

Fågelårets höjdpunkt, dygnsinventeringen, inträffar sedvanligt sista helgen i maj. Nu är alla flyttfåglar på plats och fågelsången som bäst. Vädret brukar vara torrt och ofta solsken på dagarna. Vissa år har det dock varit frost på natten. I år var det inte så, omkring 8 grader på natten och regn. Regnet började strax efter elva och slutade vid fyratiden på morgonen. Nattfågellyssningen blev helt förstörd av regnet. Någon enstaka vaktel och kornknarr hördes innan regnet kom. Nattskärrorna var tysta och dom enda som sågs var de få som stöttes upp från vägen av bilarna. Flera arter simänder och vadare saknade generellt i år.

Antalet deltagare i år blev en besvikelse. Beror det på att inventeringen inträffade vid pingst eller är det annat som lockar när många aktiviteter öppnar upp efter pandemin. Årets resultat får betraktats som normalt om hänsyn tas till få deltagare och den regniga natten.

Några arter som saknades i år var småskrake, vattenrall, småfläckig sumphöna, hornuggla, pärluggla, gulärta, flodsångare, gransångare, trädlärka, talltita, tofsmes, bergfink och stenknäck.

Några observationer under inventeringen

Smålom

4 ex Råsvalen (JOA, PEA)

Skäggdopping

2 födosökande Ullersättersviken (UWN, SOE)

2 ex.ruvande Ängaboviken Råsvalen (JOA, PEA)

Svarthakedopping

1 ex Gransjön (UWN, SOE)

1 ex ruvande Hökasjön (JOA, PEA)

Grågås större flock

100 ex Morskogasjön (UWN, SOE, LSA)

100 ex Sällinge Sand (JOA, PEA)

Snatrand

1 par med ungar Sjömosjön (JOA, PEA)

Storskrake

1 hona Kåfalla (JOA, PEA)

Havsörn

1 ex Gammelbo (BCA)

Bivråk

1 ex förbiflygande Sjömosjön (JOA, PEA)

Fiskgjuse

1 ex födosökande Ullersättersviken (JEM)

1 ex födosökande Sjömosjön (JOA, PEA)

1 par häckande Dammsjön (LSA)

Tornfalk

1 ex Västvalla (UWN, SOE)

1 ex Kullen Nederby (JOA, PEA)

Tjäder

1 ex Tyskafallet Håkansboda (JOA, PEA)

Kornknarr

1 ex spel Västvalla (JOA, PEA)

1 ex spel Nederby (JOA, PEA)

Strandskata

1 par Lindesberg (UWN, SOE)

Mindre strandpipare

2 ex Sligdamarna Stripa (JOA, PEA, m.fl.)

Ljungpipare

2 ex Spelmossen (UWN, SOE, m.fl.)

Storspov

1 ex Gammelbo flygfält (UWN, SOE)

Rödbena

1 ex rastande Pikaboda (UWN, SOE)

Grönbena

1 ex Nyhammar, (UWN, SOE)

Skogsduva

2 ex föbiflygande Sjörbysjön (JEM)

2 ex rastande Sjöudden, JOA, PEA

Kattuggla

1 ex Tallkottburen (JOA, PEA)

Jorduggla

1 ex föbiflygande Nederby kulle (JOA, PEA)

Göktyta

1 ex ropande Nederby kulle (JOA, PEA)

Backksvala

1 ex födosökande Sörbysjön (JOA, PEA)

Forsärla

1 ex Nedre dammen Frövifors (JEM)

1 par Stenby (JEM)

1 ex Vassbron (UWN, SOE, m.fl.)

Strömstare

2 ex Hammarbacken (LSA)

Svart rödstjärt

1 ex Meritor Lindesberg (UWN, SOE, m.fl.)

Gräshoppsångare

1 sj Västvalla (JOA, PEA)

1 sj, Morskogasjön (LSA)

1 sj Albäcksån (LSA)

Kärrsångare

1 sj. Vassbron (UWN, SOE)

Nötkråka

1 ex Tyskafallet Håkansboda (JOA, PEA)

Mindre korsnäbb

1 ex Tyskafallet Håkansboda (JOA, PEA)

Rosenfink

2 ex vägen till Storåbadet (UWN, SOE)

1 ex Ängaboda Råsvalen (JOA, PEA)

Rapporter från rapportörer som inte deltog i inventeringen

Storskrake

1 par med 7 ungar Sandåns inlopp i Norrmogen (Ernst Witter)

Havsörn

1 ex rastande Övre Forsen (Kjell Ekelund)

Tornfalk

1 ex rastande Fors gård (Majgret Karl)

Forsärla

1 par Stenby (Majgret Karl)

Skogssnäppa

2 ex Torshällsmossen (Rikard Westlund)

Rosenfink

1 ex Tjärnen Ramsberg (Fredrik Johansson)

BCN=Bo Carlsson, JEM=Jan-Erik Malmstigen, JOA=Johan Andersson,
 PEA=Per Andersson, LSA=Lennart Sandberg, SOE=Sven-Olof Eriksson,
 UWN=Ulla Wallin,

Art	2022	Lag 1	Lag 2	Lag 3	Lag 4	Lag 5
Smålom	1	1	1			1
Storlom	1	1	1			
Skäggdopping	1	1	1	1	1	1
Svarthakedopping	1	1	1			
Storskarv	1	1	1	1		
Rördrom	1	1	1		1	1
Häger	1	1	1	1	1	1
Sångsvan	1	1	1	1	1	1
Grågås	1	1	1	1	1	1
Kanadagås	1	1	1	1	1	1
Snatterand	1	1				
Kricka	1	1	1	1	1	1
Gräsand	1	1	1	1	1	1
Knipa	1	1	1	1	1	1
Storskrake	1	1			1	

Art	2022	Lag 1	Lag 2	Lag 3	Lag 4	Lag 5
Havsörn	1				1	
Bivråk	1	1				
Brun kärrhök	1	1	1	1		1
Ormvråk	1	1	1	1	1	
Fiskgjuse	1	1		1		1
Tornfalk	1	1	1			
Lärkfalk	1	1	1	1		
Orre	1	1	1		1	1
Tjäder	1	1				
Vaktel	1	1				
Fasan	1	1	1			
Kornknarr	1	1				
Sothöna	1	1	1	1	1	1
Trana	1	1	1	1	1	1
Strandskata	1	1				
Mindre strandpipare	1	1	1			
Ljungpipare	1	1	1		1	
Tofsvipa	1	1	1	1	1	1
Enkelbeckasin	1	1	1	1	1	1
Morkulla	1	1	1	1	1	1
Storspov	1		1			
Rödbena	1		1			
Skogssnäppa	1	1	1			
Grönbena	1	1				
Drillsnäppa	1	1	1		1	1
Skrattmås	1	1	1	1	1	1
Fiskmås	1	1	1	1	1	1
Gråtrut	1	1	1	1		1
Fisktärna	1	1	1	1	1	1
Tamduva	1	1	1	1	1	1
Skogsduva	1	1		1	1	
Ringduva	1	1	1	1	1	1
Gök	1	1	1	1	1	1
Kattuggla	1	1				
Jorduggla	1	1				
Nattskärra	1	1			1	
Tornseglare	1	1	1	1	1	1
Göktyta	1	1				
Gröngöling	1	1	1	1	1	
Spillkråka	1	1	1			1
Större hackspett	1	1	1	1	1	1
Sånglärka	1	1	1	1	1	
Backsvala	1	1				
Ladusvala	1	1	1	1	1	1

Art	2022	Lag 1	Lag 2	Lag 3	Lag 4	Lag 5
Hussvala	1	1	1	1	1	1
Trädpiplärka	1	1	1		1	1
Ängspiplärka	1	1				1
Forsärla	1	1	1	1	1	
Sädesärla	1	1	1	1	1	1
Strömstare	1					1
Gärdsmyg	1	1	1			1
Järnsparv	1	1				
Rödhake	1	1	1		1	1
Näktergal	1	1	1	1	1	1
Svart röstjärt	1	1	1			
Röstjärt	1	1	1			1
Buskskvätta	1	1	1	1	1	
Stenskvätta	1	1	1			1
Koltrast	1	1	1	1	1	1
Björktrast	1	1	1		1	1
Taltrast	1	1	1	1		
Rödvingetrast	1	1	1			1
Dubbeltrast	1	1	1			1
Gräshoppsångare	1	1				1
Sävsångare	1	1	1		1	1
Kärrsångare	1		1			
Rörsångare	1	1	1	1		1
Härmsångare	1		1			
Ärtsångare	1	1	1			1
Törnsångare	1	1	1	1		1
Trädgårdssångare	1	1	1	1		
Svarthätta	1	1	1	1	1	1
Grönsångare	1	1	1			1
Lövsångare	1	1	1	1	1	1
Kungsfågel	1		1		1	
Grå flugsnappare	1	1	1	1	1	
Svartvit flugsnappare	1	1	1	1	1	1
Stjärtmes	1			1		1
Entita	1	1	1			1
Svartmes	1		1			
Blåmes	1	1	1	1	1	1
Talgoxe	1	1	1	1	1	1
Nötväcka	1	1	1		1	
Trädkrypare	1			1		
Törnskata	1	1				
Nötskrika	1	1				
Skata	1	1	1	1	1	1
Nötkråka	1	1				

Art	2022	Lag 1	Lag 2	Lag 3	Lag 4	Lag 5
Kaja	1	1	1	1	1	1
Kråka	1	1	1	1	1	1
Korp	1	1	1	1		1
Stare	1	1	1	1	1	1
Gråsparv	1	1	1		1	1
Pilfink	1	1	1	1	1	1
Bofink	1	1	1	1	1	1
Grönfink	1	1	1		1	1
Steglits	1	1				1
Grönsiska	1	1	1			
Hämpling	1	1				
Mindre korsnäbb	1	1				
Rosenfink	1	1	1			
Domherre	1	1	1		1	
Gulsparv	1	1	1	1		1
Sävspurv	1	1	1	1		
	119	109	91	58	60	68

Lag 1: Johan och Per Andersson
Lag 2: Ulla Wallin, Sven-Olof Eriksson
Lag 3: Jan-Erik Malmstigen
Lag 4: Bo Carlsson
Lag 5: Lennart Sandberg

Kallelse till

Årmöte

den 2 feburari 2023
I klubblokalen vid Frövifors

Glöm inte medlemsavgiften

100 :- till pg 484 16 67-1.
Ungdomar 4-16 år 25:-. Familjemedlem 10:-.

Birdwatch day 1/10 2022

Mattias Rudenvall

Lördag 1/10 var det dags för årets Euro Birdwatchday. Sex lokaler bevakades från gryning till åtminstone klockan tolv, vilket var en mer än förra året.

Väder

Halvklart till molnigt väder under morgonen, och en svag SV-vind medförde behagliga temperaturer på 8-10 grader.

Resultat

7.472 fåglar av 69 arter räknades totalt, vilket är lite färre jämfört med 2021 (12.784 fåglar av 84 arter) samt 2020 (10.523 fåglar av 74 arter).

Flest antal fåglar 2.555 räknades vid Hagaberg, följt av 2.252 ex vid Sällingsjön.

Flest antal arter sågs vid Sällingsjön, 49 st, och Sjömosjön, 43 st.

En ny art för Birdwatch Day noterades, en gråhakedopping som rastade vid Hagaberg!

Fem-i-topp på totalantalen:

1. Grågås 3.875 ex
2. Bo & bergfink 915 ex
3. Ringduva 576 ex
4. Kaja 585 ex
5. Gräsand 175 ex

Nedanstående observationer är värda att nämnas:

Sällingsjön: 32 stjärtänder, 1 pilgrimsfalk.

Hagaberg: 1 gråhakedopping, 2170 grågäss, 1 kungsfiskare

Österhammarssjön: 90 bläsänder

Bland de arter som saknades under dagen fanns måsfåglar, sädesärta, tofsmes samt första året utan grönfink!

Tack till alla medverkande!

Väder: Halvklart/molnigt, 8 grader kl 7. 10 grader kl 12. Svag SV vind

	ART	L1	L2	L3	L4	L5	L6	Totalt
1	Skäggdopping		11					11
2	Gråhakedopping		1					1
3	Storskarv		11	10				21
4	Gråhäger	1	2	2	2		4	11
5	Sångsvan	17			15		4	36
6	Sädgås	3			29			32
7	Grågås	800	2170		600	305	600	3875
	Ob. gås	25						25
8	Kanadagås	6	60	10		3	20	99
9	Bläsand	45	13				90	148
10	Stjärtand	32						32
11	Gräsand	3	40		12		120	175
12	Kricka	20			5		100	125
13	Vigg		2					2
14	Knipa		1					1
15	Storskrake	4		5				9
16	Havsörn	1			4		2	7
17	Fiskgjuse				1			1
18	Blå kärrhök				1			1
19	Duvhök						1	1
20	Sparvhök	2			3			5
21	Ormvråk	2	2		2	1		7
22	Pilgrimsfalk	1						1
23	Lärfalk				1			1
24	Trana	1					1	2
25	Vattenrall		1					1
26	Sothöna		2					2
27	Tofsvipa	8	1		150		9	168
28	Enkelbeckasin				1			1
29	Tamduva	11		1	10	2		24
30	Ringduva	300	30		220	6	20	576
31	Skogsduva				2			2
32	Gröngöling	2		1	1	1		5
33	Spillkråka	1		1		1		3
34	Större hackspett	3			1	2	1	7
35	Kungsfiskare		1					1
36	Sånglärka	25			50			75
37	Ängspiplärka	100			5			105
38	Gärdsmyg	1	1		1			3
39	Rödhake	3	1		1			5
40	Koltrast	5	3	1	2	2	1	14

ART	L1	L2	L3	L4	L5	L6	Totalt	
41	Björktrast	1			1	5	2	9
42	Taltrast	1						1
43	Rödvingetrast					15		15
44	Gransångare	1						1
45	Kungsfågel	3						3
46	Entita	2						2
47	Talltita		1		1			2
48	Svartmes					1		1
49	Blåmes		5	3	5	6		19
50	Talgoxe	10	1	3	4	10		28
51	Nötväcka	3	1		1	3	1	9
52	Trädkrypare	5	1					6
53	Nötskrika	20	6		5	2	4	37
54	Skata	6	3	1	3	12		25
55	Kaja	300		50	60	160	15	585
56	Kråka	10	1	3	10	16	2	42
57	Korp	4	2		5	2	1	14
58	Stare	6			24	6		36
59	Gråsparv	2						2
60	Pilfink	3				22		25
61	Bofink	50			250			300
62	Bergfink	50			25			75
	Ob. Fink	300	180				60	540
63	Steglits	1			1			2
64	Grönsiska	20						20
65	Gråsiska	20			4			24
66	Hämpling				3			3
67	Domherre	5	1		1			7
68	Gulsparv	5			4		4	13
69	Sävsparv	2			3			5
	Totalt	2252	2555	91	1529	568	1077	7472

Lokaler samt observatörer

- L1 Sällingesjön (06:30-12:30), 49 arter (Mattias Rudenvall & Bo Carlsson)
- L2 Hagaberg (07:00-12:30), 31 arter (Jan-Erik Malmstigen, Lennart Sandberg)
- L3 Näset, Stora Lindessjön (06:00-11:00), 13 arter (Per-Martin Ramberg)
- L4 Sjömosjön (06:30-13:00), 43 arter (Johan Andersson & Sven-Olof Eriksson)
- L5 Rynninge/Gillberga (07:00-12:00), 21 arter (Bo Dahlström)
- L6 Österhammarssjön (07:00-12:00), 24 arter (Majgret Karl)

Nattskärria

Mats Andersson

Nattskärria är kanske mest bekant för sitt sällsamma läte. Man ser ju sällan fågeln, i alla fall inte dagtid då den stilla och osynlig ligger på en gren en sten eller helt sonika på marken. Den känner sig lugn - den är i princip osynlig med sin extremt kamouflagefärgade dräkt. Hos oss finns nattskärria i glesa torra sandiga tallhedar, på hyggen eller i myrkanter. Alla dessa miljöer finns det gott om på Grimsöområdet och härifrån rapporteras också merparten av nattskärriorna i Lindesbergs kommun.

Under kvällar och nätter från slutet av maj och i juni är nattskärriornas tid kring myrarna och hedmarkerna i hela Grimsöområdet. Den torra spinnande lite ihålliga säregna sången ljuder då över trakten och var man än slumpvis stannar till och lyssnar kan man höra den. Sången kan pågå flera minuter, för att plötsligt göra uppehåll och sedan fortsätta - det kan pågå i timmar. Fågeln kommer ibland flygandes i dunklet med högt lyfta och långa smala vingar i en ostadig sicksackande flykt - då den slår samman vingarna hörs ett tydligt klatschande läte. Den fångar och lever av flygande insekter som nattfjärilar och skalbaggar. De matar sina ungar med små ”mjuka” insekter och då utgör myggor en stor del av födan.

Nattskärrias nattliga vanor, mystiska läten och utseende har alltid fascinerat, kanske skrämmt och satt fantasin på spel. Nattskärrias latinska namn ”Caprimulgus” betyder getmjölkaren och tidigare trodde man att fågeln tjuvmjolkade getter natttid. Man trodde också att de getter som blev mjolkade blev blinda! Det finns många sägner och föreställningar kring nattskärria i folktron och länge betraktades den med rädsla och som en olycksfågel, med koppling till troll, häxor och myllingar. Det som lever kvar och fånglar oss i nutid är väl den märkliga och besynnerliga sången. De flesta äldre namnen på nattskärria syftar till lätet. Sången påminner om en spinnrock och i äldre bondesamhället kände ju alla till det ljudet. Den har till exempel kallats för spinnkäring, nattblacka, nattknarka, spinnrock, spånrock. Här i Bergslagen skulle man liknat nattskärrias sång vid knarret från djävulens besman.

Nattskärria häckar med flest par i södra delen av landet upp till Dalarna och längs kusten till Hälsingland. Det verkar som nattskärria var vanligare i Sverige under 1700-talet och en bit in på 1900-talet. Den fanns dessutom vid den tiden längre upp i landet än nu. Troligen gynnades nattskärria under tidigare århundraden av det allmänna skogsbetet som förekom i stora delar av landet. Det var då vanligt med betande hästar, kor och andra djur i markerna och resultatet blev öppna glesa skogar som gynnade bland andra nattskärria. Under andra halvan

av 1900-talet minskade antalet. Trenden tycks numera ha vänt och enligt Svensk Fågeltaxering tillhör nattskärran numera de fåglar som det går bäst för i Sverige och har sedan mer än tio år ökat stadigt i antal.

Nattskärran är en långdistansflyttare som övervintrar i Afrika söder om Sahara. Från våra trakter flyttar den mest i augusti och en bit in i september och är åter i andra halvan av maj. Vid Lunds universitet har forskare studerat nattskärrornas flyttning. Man har använt sig av data från små loggar som varit fästade på fåglarna. Loggarna väger omkring två gram. Under ett års tid och var femte minut har loggarna registrerat fåglarnas höjd. De har också registrerat flygaktiviteten, om de rört vingarna eller bara glidit. Det har visat sig att de byter flyghöjd regelbundet och det kan handla om allt från några tiotals meter upp till en kilometer. Loggarna har registrerat att fåglarna slagit med vingarna även då de gått ned i höjd och man har tolkat detta som att nattskärrorna hela tiden korrigerar och anpassar flygningen till vinden och temperaturen som råder där de befinner sig.

Forskarna har också iakttagit att om det råder månsken eller inte har stor betydelse för när nattskärrorna flyttar söderut på hösten. Eftersom de jagar om nätterna och använder synen när de fångar insekterna måste de kunna se sitt byte och i månskenet är det lättare. Nattskärrorna flyttar i tre etapper från Sverige till övervintringsplatserna enligt samma mönster - när månen lyser dubbleras tiden de lägger på att jaga insekter och därefter påbörjas nästa etappflygning tio dagar efter fullmåne. Det har också visat sig att alla nattskärror synkroniserar flytten och flyger iväg i stort sett samtidigt.

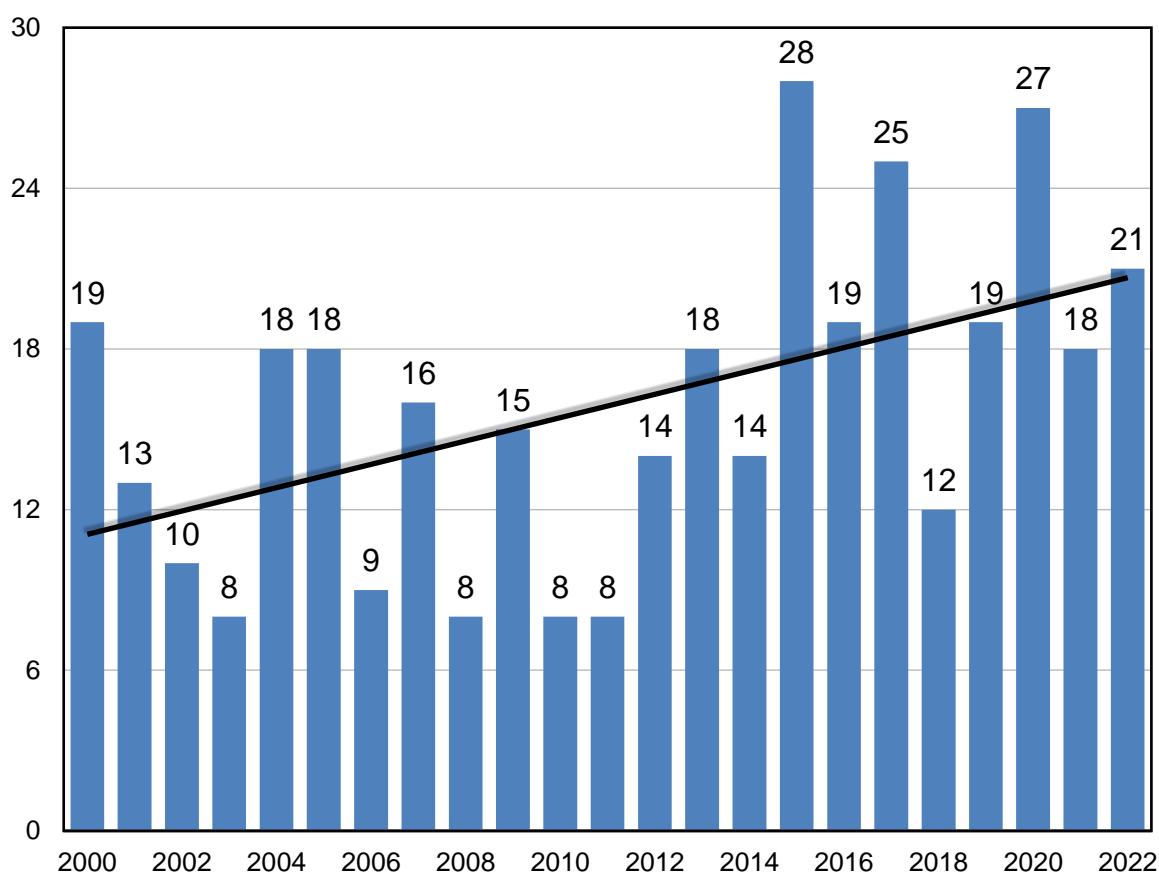
Nattskärra, foto, Stina Andersson

Nattskärran i Lindesbergs kommun 2000 - 2022

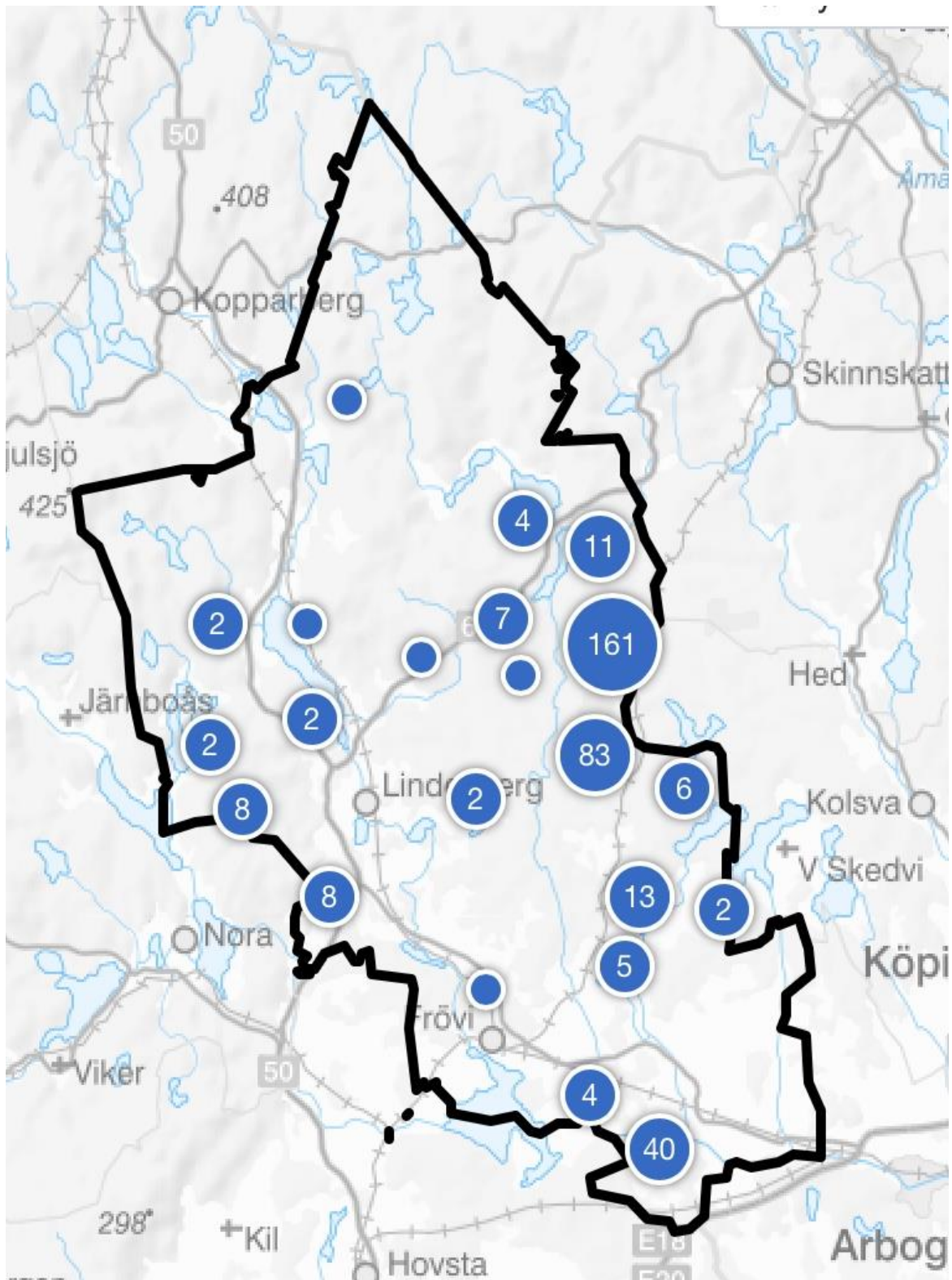
Mellan åren 2000 och 2022 finns 365 fynd av nattskärria i Lindesbergs kommun. Fördelningen mellan åren visas i tabellen nedan. Här visas också den positiva trenden från år 2000, som gäller även i vår kommun.

Som jag nämnde ovan dominerar Grimsöområdet, från Grönbo i söder till Grimsö i norr, med flest rapporterade fynd av nattskärror i kommunen. Mer än 80 % av alla fynd kommer härifrån (se karta nedan).

Fynd av nattskärria i Lindesbergs kommun 2000 - 2022, totalt 365.

Men även på Käglan i den del som ligger i Lindesbergs kommun, sydväst om Fellingsbro, finns en del fynd vilka utgör cirka 10 % av alla. Resten av fynden är spridda i övriga kommunen. Att få observationer görs i norra kommundelen kan troligen förklaras med att de områdena sällan besöks nattetid den aktuella tidpunkten.

Karta. Nattskärta. Fynd i Lindesbergs kommun 2000 - 2022. Storleken på prickarna visar platser med fynd och högsta antalet individer under perioden. Totala antalet fynd = 365. Källa: Artportalen.

Sett i markerna 1 juli – 1 december

Sammanställning från artportalen och lindelarm av Lennart Sandberg.

Juli

Mindre strandpipare: 1 ex sågverket Rockhammar 2 juli (Majgret Karl)
Vaktel: 1 ex spel Västvalla 4 juli (Johan Wretenberg)
Strandskata: 1 ex badhuset Lindesberg 4 juli (Björn Wennberg)
Småskrake: 3 ex Rastabäckstjärnen 6 juli (Linda Svahn)
Svart Rödstjärt: 1 ex 2k hane sågverket Rockhammar 12 juli (Majgret Karl)
Nötkråka: 1 ex förbiflygande, Lejakärret 12 juli (Anita och Anders Hutter)
Röd glada: 1 ex Gusselhyttan 16 juli (Ylva Malm)

Augusti

Myrspov: 110 ex sträckande Sällinge 2 aug. (Mattias Rudenvall)
Slaguggla: 1 ex adult Bekmossen 3 aug. (Rickard Westlund)
Backsvala: 50 ex bergstakten Hidingen 9 aug. (Mats Andersson Per Zetterlund)
Vaktel: 1 ex spel Berga by 12 aug. (Patrik Sieurin)
Större strandpipare: 3 ex rastande Näset Finnåker 29 aug. (Majgret Karl)

September

Stjärtand: 61 ex rastande Sällingesjön 25 sep. (Mattias Rudenvall)
Bläsand: 60 ex. rastande Sällingesjön 25 sep. (Mattias Rudenvall)
Grågås: höstens största flock 3000 rastande Sällingesjön 25 sep. (Mattias Rudenvall)

Oktober

Kungsfiskare: 1 ex rastande Hagaberg Frövi 1 okt. (Jan-Erik Malmstigen)
Gråhakedopping: 1 ex rastande Hagaberg Frövi 1 okt. (Jan-Erik Malmstigen)
Skäggmes: 4 ex förbiflygande Hagaberg Frövi 18 okt. (Åke Gustavsson)
Sjörre: 28 ex rastande Råsvalen 22 okt. (Ally och Mats Andersson)
Vit stork: 1 ex rastande Ekebyhammar 16 okt. (Malena Carlson)

November

Järpe: ett par Brotäppan Kägla 12 nov. (Johan Wretenberg)
Ägretthäger: 1 ex rastande Västvallastrand 18 nov. (Johan Wretenberg)
Kungsörn: 1 ex förbiflygande Stenmalmen 19 nov. (Kjell Ekelund)
Kungsörn: 1 ex förbiflygande Eriksberg Vedevåg 19 nov. (Bo Runesson)
Vitkindad gås: 26 ex Västvalla 22 nov. (Anita och Anders Hutter)

Från verksamheten

Lennart Sandberg

Januariinventeringen.

Nederbördsfattig och förhållandevis mild månad.

Totalt registrerades 72 arter vilket kan jämföras med fjolårets 68 arter - [62 arter medel för 1985 – 1999].

Endaginventeringen 14 januari.

Dagen bjöd på en temperatur straxt under nollan och ett tunt snötäcke. Fem lag slöt upp med tio deltagare. Normalt antal arter sågs (59 arter) men individerna var färre än normalt.

Årsmöte 3 februari.

Endast årsmötesförhandlingar som ny medlem i styrelsen valdes Majgret Karl.

Månadsmöte 3 mars.

Sven-Olof Erikson visade sina fina bilder från året som gått.

Uggleveckan vecka 12.

Bra lyssnarväder under första delen av veckan. Veckan avslutades sedvanligt med korvgrillning och avrapportering vid Svartjärn-/Gubbmossvägen. Det kom 13 personer till avslutningen. Under veckan hördes 5 kattugglor 4 sparvugglor en hornuggla och en slaguggla men inga pärlugglor.

Beckasinkväll 25 april.

En dryg handfull personer som mötte upp på beckasinlyssningen, som var en lugn och molnig kväll.

Bläsand och stjärtand sågs bland annat och rördrom och enkelbeckasiner spelade.

1 Maj vakten.

Sammanställning av resultaten för Hagaberg och St. Lindesjön – se artikel i denna tidning.

Dygninventeringen 27-28 maj.

Få deltagare i år endast sju deltagare fördelat på fem lag. Trots en regnig natt som förstörde nattfågellyssningen så lyckades deltagarna få ihop 119 arter. Ett par arter som inte sågs och förvånar var trädlärka och talltita.

Nattfågellysning 11 juni.

Till nattfågellysningen vid Västvalla kom sex personer. Fåglar som hördes var kärrensångare, kornknarr, gräshoppsångare och vaktel.

Tornets dag 10 september.

Besöktes av 18 personer. Från tornet sågs 26 arter. Besökarna bjöd på grillkorv och en tipspromenad anordnades. En fågelholk lottades ut till deltagarna och vanns av Ylva Eliasson.

Månadsmöte 6 oktober.

Michael Andersson höll ett intressant föredrag om naturreservat i Lindesbergs kommun. Nyligen har ett nytt reservat bildats vid östra stranden av Råsvälen. Reservatet heter Bastviken och är ett artrikt ängs- och skogsområde. Beslut om att utöka Liaskogen så att reservatet kommer att nå fram till Hinsebergsviken togs av länsstyrelsen 18 nov. Finns också planer på att låta Grönboreservatet utsträckas mot norr så att det möter Getapulien. Hur det går med den utökningen får vi nog följa då nya regeringens budget för naturvård skall skäras ner med 2/3-delar under mandatperioden.

Månadsmöte 3 november.

Tjorven Arvidsson visade bilder under temat ”Årets bilder, fåglar och fjärilar”

Julmarknaden Frövifors 19-20 november – se separat artikel

Stork upptäckt vid Ekebyhammas gård 16 okt., foto Malena Carlsson

Bokrecension

Ingvar Svanberg FÅGELRÖSTER Om folkliga hämramsor och tolkningar

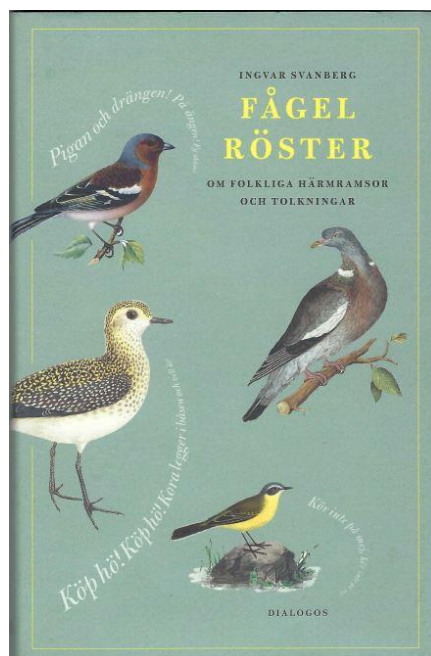
Ingvar Svanberg har skrivit en underhållande och lärorik bok om fågelröster. Den omfattande reserarchen möter läsaren redan på första sidan med beskrivningar av namngivningsprinciper, citat från tvärvetenskapliga källor 1874 och 1908. I tiden sträcker den sig till Sveriges radios Naturmorgon 2017 som handlar om fågelläten som minnesramsor. Källhänvisningarna är föredömligt många och tynger inte texten. De vackra färgbilderna, vilka utgör den större delen av boken, är av äldre datum. Den tidigaste bilden från 1806 och den senaste 1985 (Olof Rudbeck d y, Fogelboken 1985!) Bildmaterialet är kongenialt med innehållet.

Fågelrösterna indelas i folkhumor och fyndighet i äldre tid, lockord, mänskligt tal, pedagogiska minnesramsor, ursprung, eller förutsägelser. Flera av dem har tydlig tidsfärg, Författaren citerar källor inte bara i Sverige utan även Norden, Östeuropa och länder längre bort.

Pedagogiska minnesramsor har hjälpt många i deras tidiga fågelskådning.”Erik Rosenberg, pionjär för den moderna fågelskådningen, är legendarisk för att han med stor precision lyckas beskriva fåglarnas läten så att de kan identifieras av den som är ute i fält.” (Fågelröster s 18 f)

Fågelrösters givna läsare är oerfarna fågelskådare och inte minst alla intresserade av relationer mellan djur och människa. Den är underhållande och innehållsrik. Som läsare vill man gärna läsa de beskrivna lätena högt, lyssna till ljudet för att riktigt förstå innehållet. Det har sagts om boken att den ger stoff för att skriva högtidstal; den är en inspirationskälla även i det avseendet.

Vi som arbetade i skolan för tjugo år sen eller tidigare hörde biologilärare tala om mormorskunskaper. Det uttrycket påminner jag mig vid läsningen av Ingvar Svanbergs bok. Nu blir definitionen mormors mors kunskaper, eller en ännu tidigare generations.

Förhoppningen är att boken finner vägen även till yngre fågelintresserade, om än med tillgång till Google på mobilen för det ibland ålderdomliga eller det i andra avseenden svårförstådda ordvalet.

Ingvar Svanbergs bok är rik i text och bilder, och en bok man gärna återvänder till.

Gunilla Stenkula

Julmarknad 19-20 november i Frövifors.

Så var det äntligen dags för 20 års jubileum för julmarknaden, efter två års pandemiuppehåll, jubileum även för klubben som deltagit alla år. Man var ju lite fundersam på vad uppehållet och inte minst den ekonomiska situationen som nu råder i Sverige, skulle det komma några besökare och skulle de handla något. Jo, nog kom det folk alltid, nära 1500 på lördagen och omkring 900 på söndagen, detta plus 70 utställare x 3 och många barn under tolv år, så kan man räkna med att runt 2800 besökare kom till marknaden trots den snåla blåsten och första snön.

För klubbens räkning kan man väl säga att det gick bra, alla holkar såldes och vykortet gick förvånansvärt bra trots att många motiv har hängt med i många år.

Försäljning enligt följande:

Holkar	12 st	1200 :- kr
Vykort	152 st	720 :- Kr
Matarstuga	1 st	200 :- kr
Summa		2130 :- kr

Nästa år blir det 21 år och tjuogoett är ju oslagbart, så det är bara att satsa för detta.

M.V.H : Bosse Dahlström.

Innehåll

Heldagsbevakningen i Lindesbergs kommun 1 maj 2022	21
Dygnsinventeringen 27-28/5 2022	24
Nattskärra	32
Birdwatch day 1/10 2022	29
Sett i markerna 1 juli – 1 december.....	36
Från verksamheten	37
Bokrecension	39
Julmarknad 19-20 november i Frövifors.....	40

Storken som först sågs vid Ekebyhammar den 16 oktober av Malena Carlsson. Här i regnet vid vägen mot Rinkaby, foto Mattias Rudenvall.

Program

Se aktuell information på klubbens hemsida innan ni tänker att delta i någon aktivitet. Klubbens hemsida <http://birds.nu/ffk.htm>.

2023	
Januari	Januariinventeringen 2022. Observationer under januari rapporteras på artportalen eller till ansvarig. Ansvarig Jan-Erik Malmstigen, kontaktinformation se omslaget.
Lördag 14/1	Endagsinventering. Start gryning, samling klubblokalen kl 15. Ansvarig Lennart Sandberg. Tel: 070-603 15 73.
Torsdag 2/2	Årsmöte. Medlemmars bilder. Om du vill visa bilder kontakta Sven-Olof Eriksson bonna@telia.com . Ansvarig Bo Dahlström. Tel. 0581-32213.
Torsdag 2/3	Månadsmöte. Andreas Sandberg visar bilder från Zambia och Tyra Jakobson berättar om Birdlife´s ungdomssatsning. Ansvarig Lennart Sandberg. Tel 070-6031573.
Vecka 12 19-25/3	Uggleveckan. Rapportera på Artportalen eller till Lennart Sandberg. Tel. 070-603 15 73
Lördag 25/3	Uggleveckan avslutas med samling vid Svart/gubbmossvägen. Korvgrillning kl 21. Ansvarig Lennart Sandberg tel. 070-603 15 73.
Måndag 24/4	Beckasinkväll vid Sörbysjön. Samling vid plattformen kl 21. Ansvarig Mattias Rudenvall. Tel 070-576 04 77
Fre-lör 2-3/6	Dygnsinventeringen. Start kl 17 och slut kl 15 med samling klubblokalen. Ansvarig Lennart Sandberg. Tel. 070-603 15 73.
Lördag 17/6	Nattfågellyssning. Samling Västvalla kl 21. Ansvarig Lennart Sandberg. Tel. 070-603 15 73.
Lördag 16/9	Tornets dag vid Hagaberg Frövi kl 10-14. Korvgrillning och tipspromenad. Ansvarig Bo Dahlström. Tel. 0581-32213

Icke medlemmar som deltar i utflykter får gärna bidra med frivilligt belopp till vårt postgiro 484 16 67-1